

לקחה מזב

יצא לאור ע"י רשת מסודות 'מזב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת לך לך התשס"ו

4:32	הדלקת נרות שבת ניו יורק
6:00	מזבצי שבת
8:29	מזק"ש מג"א
9:05	מזק"ש גר"א
11:40	חצות

"והיה ברכה" (יב, א)

זה שאומרים אלקי אברהם. (רש"י)
במסכת שבת (נה, א) אמרו, שזכות אבות תמה זה מכבר, רק נחלקו שם אמוראים מאימתי בדיוק. והקשו ה"תוספות", הרי יום יום מזכירים אנו בתפלה זכות אבות – "אלקי אברהם, אלקי יצחק ואלקי יעקב וזוכר חסדי אבות". הכיצד אם כן ניתן לומר שתמה זכות זו ואיננה עוד.

אלא תירץ הגאון רבנו ישראל מסלאנט, שתי בחינות ישנן בזכות אבות. זכות אחת היא הנמשכת על-ידי מעשי האדם, לו ולזרעו אחריו, בבחינת 'שומר הברית לאוהביו'. זכות כזו שעמדה לנו מאבותינו משך דורות רבים, נוצלה בחטאינו עד תום, ועליה אמרו "תמה זכות אבות".

אמנם, ישנה גם זכות אבות בבחינת "אור חוזר". דהיינו, שהאבות הם היסוד והשורש האמיתי לכל מעשה טוב שיעשו הבאים אחריהם, לדורותם. זכותם זו עושה פירות תמיד, בלי גבול וקצבה. שהרי לא אלמן ישראל, ובכל דור ודור נמצאים אנשים צדיקים, ואפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון (עירובין יט, א) – והכל מכחם של אבות. ומכיון שזכות אבות הלזו מוסיפים ומגדילים אותה מעשי הבנים, ממילא עומדת היא זכות מחודשת, גם לבניהם אחריהם.

"וואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך" (יב, א)

והיה ברכה" – "ואגדלה שמך" – זה שאומרים אלקי יעקב פסחים קי"ז:

הנה האבות, אברהם יצחק יעקב, יש בהם יגי אותיות כנגד יגי מדות, וכמנין "אחד", כי הם פרסמו אחדות ה' בעולם, וכן האמהות שרה רבקה רחל לאה, ג"כ יגי אותיות, וביחד כ"ו, כנגד שם הויה. והנה אילו לא הוסיף הקב"ה ה"א לאברהם, היה חסר אחד, והיה צריך לומר אלקי ישראל, להשלים הי"ג אותיות וזהו שאמרו ואגדלה שמך להיות נקרא אברהם זה שאומרים אלקי יעקב, שעל כן אומרים אלקי יעקב ולא אלקי ישראל, כי כבר נשלם המספר בה"א של אברהם.

זה שאמר הכתוב (ישעי' מ"א) "למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה" – שהפסוק מקשה, "למה תאמר" אלקי "יעקב" ולא אלקי ישראל, ומתרץ דאז "נסתרה דרכי מה" ולא יעלו ביחד לשם הויה, כ"ו, רק כ"ז.

(מצודות דוד)

ש"ס

כל ימיו עסק רבי נחום מטשרנובל בפדיון שבויים. הרבה נדד על פתחי נדיבים, לאסוף מעות של צדקה, והיה משלשל אחר-כך שלמונים לכיסיהם של עריצים, אנשי הרשות וסתם שבאי עמך ישראל, כדי לפדות מידיהם יהודים שנפלו בשבי.

יום אחד נקלע לזיטומיר. העלילו עליו הגויים עלילה שפלה ונכלא במאסר. נגלה אליו אחד הצדיקים בבית כלאו ואמר להרגיעו: אברהם אבינו היה מכניס אורחים גדול, טורח להנעים לאורח ומבקש כל הימים ללמוד "חידושים" מה עוד יכולים לעשות למען האורח ולא עשה. אמר לו הקב"ה "לך לך מארצך", צא לדרך ותיהפך אתה בעצמך לאורח או אז תדע בדיוק מה חסר לו....

אף אתה, הוסיף הצדיק, פודה שבויים גדול, והעניקו לך משמים הזדמנות לחוש בפועל איזה טעם מרגיש יהודי בשבי ובכלא אצל גויים, ועד כמה נחוץ למהר ולפדות משביו. לשמע הדברים, נחה דעתו של רבי נחום.

ש"ס

סח רבי זלמן סורוצקין, הרב דלוצק: מרגלא בפי הבריות: אבינו הראשון התחיל דברי ימי ישראל ב"לך לך", וכה נודדים בניו רוב ימיהם בהליכה מגלות אחת לחברתה, מעשה אבות סימן לבנים, כאילו עודנו מתנסים בנסיון הראשון של אבינו הראשון.

אך לאמיתו של דבר, לעתים תכופות מאד מתנסה עמנו גם בנסיון האחרון של אבינו הראשון, ב"לך לך אל ארץ המוריה", בעקידות על מזבח האמונה באלקי אברהם – אהה! וכמה עקידות נעקד כבר עם ישראל מיום היותו לגוי, רבו מספור!

"וואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך" (יב, א)

והיה ברכה" – "ואעשך לגוי גדול" – נתקיים בהם במצרים, אז נאמר: "ויהי שם לגוי גדול עצום ורב".

"ואברכך" – בלכתם במדבר, שם נתברכו בכל הברכות. "ואגדלה שמך" – כנגד מה שיארע עמם בארץ ישראל, שנאמר: "ויהי ה' את יהושע ויהי שמעו בכל הארץ". "והיה ברכה" – מכיון לעתיד לבא, שיהיו ישראל מקור כל הברכות ולא יוסיפו עוד שום עצב. זאת בדומה לשירה שלעתיד לבא, אשר לכך נאמרה בלשון זכר – "שירו לה' שיר חדש" – משום שנקבה יש לה צער לידה, ואילו השירה היא תהיה כולה ברכה בלא שום צער. (חגרי"א)

פנינים לפרשה

"לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (יב, א)

עשרת הנסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו, לשם מה?

ביאר הגאון רבי חיים מוולוז'ין: טבע רוחני טבע הקב"ה בבריאה, שמדות ומעלות טובות אשר הצדיק קנה אותם לעצמו, בדי עמל ויגיעה רבה, הרי לבניו אחריו הם כטבע מושרש, אשר אך במעט מאמץ ישיגום.

לפיכך ניסה את אברהם בעשרה נסיונות הללו על מנת שעמידתו המוצלחת בהם תכשיר את הדרך בפנינו, לעמוד בנסיונות שלנו.

וראה לכן התופעה הנפלאה של מסירות נפש אצל יהודים פשוטים, עמי הארץ. הרי אינם אנשי מעלה מיוחדים, ובכל זאת רואים אנו כיצד מסרו עצמם על קידוש השם בכל הגלויות והשמדות.

על כרחך שאין זאת להם מכח עצמם, אלא משום שמדה זו כבר מוטבעת בעם ישראל מאז אברהם אבינו, שמסר נפשו לאור כשדים, על אמונתו. כיוצא בזה, אומר ר' חיים, כל התעוררות פתאומית של אדם, לקום ולעלות לארץ הקודש, אין מקורה אלא מכח עמידתו של אברהם בנסיון "לך-לך מארצך", וכך היא השפעת כל שאר הנסיונות.

זו היא הסיבה שבמסכת אבות נאמר "עשר נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום", ואילו לפני כן נאמר "עשרה דורות מנח עד אברהם. ולא נזכר "אבינו". אלא שכל הנסיונות ניתנו לו, אך משום שהוא "אבינו", ולהכין לנו הדרך לדורות.

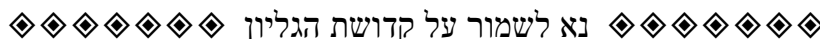
(רבי חיים מוולוז'ין – רוח חיים על אבות)

"לך לך"

(יב, א)
הקשה רבי פנחס הורביץ בעל ה"הפלאה" מפרנקפורט:

אם הקב"ה בעצמו מבטיח לאברהם שלא יפסיד בהליכתו, שתהא להנאתו ולטובתו, מה נסיון יש בהליכה כזאת? הוא מותיב והוא מפרק:

להלן כתוב "וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'". לאמור: אברהם לא הלך כדי להפיק הנאתו וטובתו, אלא אך ורק לקיים מצות ה'. ובזאת נבחן ונתנסה: לאחר שכבר הוא יודע כי מתן שכר של הליכה זו בצידה, האם ילך לארץ-כנען בכדי לקבל את השכר, או גם עכשיו לא ישית לב להנאתו האישית וישם לדרך פעמיו מתוך כונה טהורה וצרופה, רק לקיים מצות הבורא.

"ואברכה מברכך ומקללך אאור ונברכו בך כל משפחות האדמה" (יב, ה)
ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו, כיון שהכיר וידע, התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים, ולערוך דין עמהם, ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה, ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם, שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם וכו'. והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם, ולהודיע שיש שם אלוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד, והיה מהלך וקורא וכו'.

(הרמב"ם (עבודת כוכבים פ"א)

⚡

א"א, ותמה אני, שהרי היו שם, שם ועבר, איך לא היו מוחין וכו' – השגת הראב"ד.

שם ועבר היו מודיעים דרך ה' לתלמידיהם, אבל לא נתעוררו לקרוא ולהכריז כמו אברהם, ועל כן גדלה מעלתו ביותר – כסף משנה.

לא מסרו עצמם להריגה כאברהם אבינו ע"ה, שייחד עצמו לנפשו וישלם אותו בראשו, ועל כן ניתן חסד לאברהם (לעיל ב' ד') "תולדות השמים והארץ בהבראם" – באברהם – מגדל עז.

⚡

סח לי מרן יואל טייטלבוים זיע"א, תחת אחד השיחים, על דיוקו של לשון הרמב"ם האומר (הלי ע"ז פ"א) כי אברהם אבינו "היה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא".

ויש לדייק, למה הדגיש הרמב"ם שהגיע אברהם לארץ כנען והוא קורא, הלא כתב מראש, כי היה מהלך וקורא מעיר לעיר וכו', וממילא גם ארץ כנען בכלל, ולמה הוציא הרמב"ם את ארץ כנען מן הכלל, והזכיר אותה בנפרד, שגם שם – בארץ כנען – קרא אברהם בשם ה'.

כנראה – אמר מרן זיע"א – שיש כאלה שבחז"ל הם קוראים אמנם בשם ה', ביחוד מלא וללא שמץ פסול, אבל כשהם עולים להשתקע בא"י, שם הם משנים את הטון...

משלימים עם המצאות החדשה, ונוקטים שם שפה אחרת ומזהלך חדש, ורוח אחרת היתה בהם בעלותם שם, ומה שאסרו בחז"ל, הם מתירים בא"י. – ובכן שפיר הטעים הרמב"ם בלשון קדשו, כי אברהם אבינו קרא בא"י אותה ההכרזה ממש שהכריז בחז"ל, לא שינה טעמו ולא החליף קריאתו, אותה הקריאה ואותה ההכרזה. (עולמות שחרוב)

"ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו וגו'" (יב, ה)

י"ל, וכי היוצא מעיר לעיר, צריך לפרש שהלך עם אשתו וקנינו, וכי יעלה על הדעת, שהיה מניח נכסיו ואשתו וילך.

אמנם הענין, לפי שמדריך העולם, שהאדם שירצה להתיק את עצמו ממקום למקום לדירת קבע, הנה ילך הוא לבדו תחילה, לתור המקום אם יישב בעיניו, ואח"כ חוזר ומביא את אשתו ורכושו. אמנם אברהם ע"ה כשאמר לו השי"ת "לך לך וגו', מיד גמר בלבו לקיים מצותו ית', ולהגיד שבחו אמר "ויקח אברהם את שרי אשתו וגו', כאילו הלך לשם וישר המקום בעיניו.

ואמר "ויבואו" – בא לספר שבחו, שמתחילה ועד סוף, היה לו כונה טובה ולב שלם, לקיים מצות בוראו, מסכ"ח. **בעלי ברית אברם**

"והכנעני אז בארץ" (יב, ה)
"א"י נקנית ביסורין" (ברכות ה'). ואברהם אבינו, לא מצא את הארץ המובטחת לו בלתי נושבת ומוכנת לקבל אותו ואת בניו המובטחים.

ו"מעשה אבות סימן לבנים", והבא לא"י, יש ואינו מוצא במה להשתכר, דוגמת "ויהי רעב בארץ", ויש שהוא מוכרח לצאת לפי שעה לחו"ל ולשוב, "וירד אברם מצרימה", ובעד שדה ומערה בארץ טרשין, עליו לשלם כאברהם אבינו "ד' מאות שקל".

וכאבי האומה לא נהרהר ח"ו אחרי מידותיו של הקב"ה, ונאמין באמונה שלימה בביאת המשיח.

(אזנים לתורה)

"ויעתק משם החרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים והעי מקדם" (יב, ה)
בשל מה הפירוט המדוקדק הזה למקום מגוריו של אברהם.

כלל גדול נאמר בתורה ומצוותיה "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה", כשם שבפתיחת עסק טורח אדם למצוא את המקום המתאים ביותר להצלחתו, כך חובת האדם לחפש לו את המקום הראוי ביותר עבורו לקיום המצוות. למדך הכתוב שאף אברהם כן, מחפש וטורח היה למצוא מקום מתאים למגוריו, בו יוכל לקיים יותר ויותר מצות הכנסת אורחים, ויפרסם שם השם בעולם. לכן קבע אהלו דוקא בין שני ערים גדולות, "בית אל מים והעי מקדם", כמו שפירש רש"י להלן על הפסוק "ויסע משם אברהם", שכיון שחרבו שני הכרכים הללו פסקו עוברים ושבים. **(מפי החפץ חיים)**

"למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך" (יב, יג)
פירש רש"י "למען ייטב לי בעבורך: יתנו לי מתנות". וקשה, אם כן היה לו להקדים "וחיתה נפשי בגללך", דהיינו, שירויח את הצלחת חייו, ורק אחר-כך את המתנות?

אלא, מנהג הימים ההם היה לתת מוהר לכלה ולהוריה קודם נישואין, ובאין הורים נתנו לאחים. אמר אברהם לשרה "אמרי נא אחותי את", ואם יתמהו המצרים מדוע את נוסעת עם אחיך לכל מקום, השיבי להם "למען ייטב לי בעבורך", כדי שאקבל את המוהר מהמיועד להיות בעלך. כיון שכך, מיד יאמינו לך שאחותי את וממילא "וחיתה נפשי בגללך". **(רבי יעקב ניימן)**

"ויסע לוט מקדם" (יג, יא)

הג"ר ראובר ראש ישיבת קמניץ היה מצביע על נקודת התורפה והחולשה של לוט – בהפסיקו להתלמד ולהשתלם עוד. הנה כשהיו רועי אברהם מוכיחים לרועי לוט על הגזל, במקום לתקן מעשיהם, אמורים חז"ל שהיו הם משיבים להם כי אין זה גזל, והמשיכו לחטוא. לפיכך, אותו אברהם אבינו, המקרב רחוקים ומגייר גרים, ריחק מעליו דוקא את קרובו ומקורבו. כי מאחר שראה בו כי פסק ללמוד ממנו ולהשתלם במעשיו, רק הסתפק במה שהיה לו, ביקש שלא תהא קרבתו אליו למכשול, ולפיכך החליט כי אין לו תקנה אלא בהפרדות.

הן הלא אפילו תורת ה' הקדושה אינה משיבה נפש, אלא כשהיא תמימה ושלמה, וכלשון הכתוב "תורת ה' תמימה משיבת נפש". רק כאשר משתדל האדם להתקדם ולהשתלם עוד ועוד, אז תורתו ומעלתו לטובה היא עבורו, אבל אם מסתפק הוא

בחצי, בשליש או ברביע, אזי הופכת היא לו לרועץ. **(רבי ראובר גרוזיבסקי)**

"הרימותי ידי אל ה'... אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם" (יד, כג)

במדרש נאמר על מקרא זה "נקי כפים זה אברהם, שאמר למלך סדום הרימותי ידי וכו'". ואינו מובן מה שידך כאן 'נקי כפיים', הלוא אברהם עצמו נתן טעם לדבריו לבל יאמר מלך סדום. "אני העשרתי את אברם".

והנראה, שנשא אברהם את ידו אל על והבטיחו נאמנה, למלך סדום, שלא יקח ממנו מאומה, כמו שכתוב "הרימותי ידי אל ה'". אחר הביט אל ידו והמשיך: "שלא תאמר – היד – אני העשרתי את אברם". כלומר, שלא תדמה היד להתרברב ולומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, רק הכל בא לי מהקב"ה. זהו שאמר המדרש 'נקי יכפיים' זה אברהם, כי אכן נקי כפים היה אברהם ולא נטל מעולם עבור עצמו.

(בעל "חמדת שלמה")

"אם מחוט ועד שרוך נעלי" (יד, כג)

תמה ב"מושב זקנים", מרבתינו בעלי התוס', למה החזיר לו, והלוא מלך סדום רשע היה, אלא אינו רוצה להינות ממון רשעים, והיינו משום שאין בו ברכה, ע"ש.

ואנו היום הלואי שנוכל לקיים תורה בישראל, רק מכספי ישרים שהשיגו ממנום ביורש, ואז היינו זוכין להצלחה בתורה ויראת ה' טהורה פי כמה וכמה. וכן שמעתי בשם הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל, דמעת ששיבות זקוקים לכסף מרשעים, הם שותפים לתורה שלנו, וירדנו פלאים בתורה וביראת ה' טהורה. **(טעם ודעת)**

⚡

ינעול מנעל ימין תחילה (דישי חשיבות לימין - טז) ולא יקשרנו, ואח"כ ינעול של שמאל ויקשרנו (שמאל יש בו חשיבות לענין תפילין דהיינו הקשירה לשמאל, דחשיבות תפילין הוא בקשירה ויחלוק לכל אחד מעלה - ט"ז) ויחזור ויקשור של ימין - שו"ע או"ח ב, ד ראינו בספר "עמק המלך" טעם לשבח, עפ"י מ"ד חז"ל (חולין פ"ט) בשכר שאמר אברהם (יד, כג) "אם מחוט ועד שרוך נעלי" זכו בניו לבי מצוות, חוט של תכלת ורצועות של תפילין - משו"ה כיון דזכו לתפילין גנד שאמר "עד שרוך נעלי", ניתן חשיבות לשרוך נעל, לקשור תחילה בשמאל שקושרים בו תפילין. **(הגהות רע"א)**

"אל תירא אברם אנכי מגן לך שרך הרבה מאד" (טו, א)

נ"ל בס"ד עפ"י מ"ש מהר"י ז"ל בפסוק (תהלים יח) "ואהי תמים עמו ואשתמר מעוני, וישב ה' לי כצדקיי". והכונה, כשאדם עושה עבירה הן גדולה, הן קטנה, הוא עושה כל המעשה בעצמו, אבל כשעושה מצוה וכל פועל טוב, הוא עושה בעזר וסיוע האל יתברך, ועכ"ז האל יתברך בחסדו, נותן לו שכר שלם, כאילו הוא לבדו עשה המצוה, וז"ש "ואהי תמים עמו" ר"ל, אם אהיה תמים במצוות ובמעש"י, הוא "עמו", דהיינו בעזרתו וסיועו שמסייעני, ועי"ז גי"כ "ואשתמר מעוני", ועכ"ז "וישב ה' לי כצדקי כבוד ידי לנגד עיניו" ר"ל, כאילו אני לבדי

עשיתי מעשה הטוב, עכ"ד.
וז"ש "אנכי מגן לך" לעשות מצוות ומעש"ט,
ולפרוש מן החטא, ואל תחשוב שאמעט
שכרך, אלא "שכרך הרבה מאד" כאילו
בכוונת עשית את החיל הזה. (עוד יוסף ח)

"אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם" (טו, א)

פירשו בתרגום יונתן ובתרגום ירושלמי,
שנתיירא אברהם פן יתקבצו קרובי המלכים
שהרג, ויבואו לגאול את דם ממנו, בסברו
שכל זכויותיו המעטות, כבר אזלו ונגמרו
שעה שנלחם בהם וניצחם, ומעתה אפשר
שלא יינצל.

מתוך כך יש לך להתבונן כמה גדולה היתה
מדת החסד של אברהם אבינו. שאם כך
נתיירא לאחר הנס הגדול שנעשה עמו, בנצחו
את המלכים הגבורים, איתני העולם, אם כן
ודאי היה פחדו בטרם המלחמה עוד גדול ורב
כפל כפליים, ואף על פי כן לא נמנע מלמסור
נפשו עבור הצלת לוט. מה גם שזהו אותו לוט
שנפרד והתרחק ממנו, והאהיל עד סדום,
ובכל זאת הוא מסכן את נפשו למענו.

(ר' אהרן קוטלר)

"והאמין בה' ויחשבה לו צדקה" (טו, ו)
מאי קא משמע לן, וכי ענין גדול הוא
לאברהם אבינו, להאמין להבטחה מפורשת
מפיו יתברך.

... ברם, לפי שמצינו גבי יעקב, שאף
שהבטיחו הקב"ה "ושמרתיו בכל אשר תלך"
בכל זאת נאמר, "וירא יעקב מאד", שחשש
בלבו שמא יגרום החטא, מודיעך הכתוב
שאברהם לא כך נהג. ומדוע, משום ויחשבה
לו צדקה", שחשב הבטחה זו לצדקה וחסד
בלבד, ולא משורת הדין. ועל חסד ה' נאמר
"חסד ה' מעולם ועד עולם", אפילו שיחטא.
לכך לא חשש כלל שמא יגרום החטא.

(הגר"א)

"ויואמר.. במה אדע כי אירשנה" (טו, ח)
רק על בשורת ארץ ישראל שאל במה אדע,
אבל על בשורת הבנים אמר "והאמין בה'".
אלא שאת הבנים עתיד היה לקבל, שלא על
חשבונו וחובתו של מאן דהוא, לא כן ארץ
ישראל העתידה להלחק משבע האומות כדי
לתינה לו, לכך סבר שלזו כבר צריך זכות
מיוחדת. זהו שתמה אברם "במה אדע",
כלומר, באיזה זכות אדע שאכן אירשנה
(ראה רש"י). (רבי איצלה מוולוז'ין)

"ויחיה השמש באה ועלטה היה והנה תנור
עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים
האלה"
(טו, יז)

חז"ל דרשו על מקרא זה שהקב"ה הראה
לאברהם גלות ארבע מלכויות. והדבר תמוה,
הלוא כריתת ברית היא עת להבטחת טובות
ונפלאות בין שני הצדדים, ולא בשורות רעות
וקשות?

אלא שאותה שעה שנפלה תרדמה על
אברהם, ראה ברוח קדשו כיצד רוח האמונה
שהפיח באומה נתונה בסכנה, וחשכת הגלות
עלולה לעמעם את אור התורה בישראל.
"והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, ולבו
נתמלא דאגה וחרדה לגורל עמו. כיון שכך בא
הקב"ה ובשרו שאין מקום לדאגה כלל, כי
עם ישראל לעולם לא יבלע ולא יטמע בין
האומות. ולוא משום שארבעת המלכויות

שיתעבדו בישראל, הן תדאגנה כבר שהללו
לא יתקרבו אליהם יתר על המדה.
"ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם",
הבטחה היא לאברהם שבכל מקומות
פזוריהם יחשבו כזרים ולא כתושבים. זו
הברית שנכרתה בין הקב"ה לאברהם,
ששנאת האומות לישראל היא שתגן עליהם
מפני התבוללות, עדי יבוא ינון, וזו אכן
בשורה טובה לאברהם. (רבי מרדכי אפשטיין)

"ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך" (טו, ה)

"חמסי" פירש רש"י מלשון חמס. ונאה
לבאר, שכשם שיש חמס של ממון כך יש חמס
של מניעת הטוב. שרה היתה בטוחה בתפילת
אברהם שתתקבל, כי "צדיק גזור והקב"ה
מקיים", לפיכך תלתה עקרותה באשמתו,
שלא התפלל די עבודה. "חמסי עליך", היינו,
שמנעת ממני הטובה בזה שלא התפללת, ומי
שאך מונע טוב מזולתו כבר נקרא חומס.
(רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל)

"ושרי אשת אברם לא ילדה לו" (טו, א)

"לו" לא ילדה – דייק רבי יחיאל-אייכל
ממעליטץ – אבל בעצמה כבר ילדה הרבה
ילדים כשגירה את הנשים, שכל המלמד את
בן חברו תורה כאילו ילדו....

"והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכון" (טו, יב)

עם מי שהוא רגיל ובברית אהבה, הוא שוכן
בלי פראות, ורק עם מי שאין לו הכרה. הרי
הוא מתנהג בפראות. אבל לא עם מי שהוא
אחיו. וכך דרך ערביים. גוזלים את כל הולך
בדרך, כאילו שלו הוא, ואם נעשה רגיל אצלו
וטוב עמו, הרי זה מתנהג במדת הכנסת
אורחים, ומטיב כפי האפשר. (העמק דבר)

אצטא

הכלל בעונותינו הרבים, גדולת ישמעאל
מחמת המילה, וכן מבואר בזה"ק, והנה
ברית נקרא "כל" כמבואר ב"שער אורה".
"ידו" לשון ממשלה "בכל". "ויד כל בו" כי
באמת הישמעאלים הם בלא פריעה. אבל אנו
זרע ישראל, במילה ופריעה. והנה במילה יש
שני ענינים, החיתוך בכלי ופריעה ביד. וזהו
הרמז "ויד כל בו" הם זרע ישראל, שהם
בפריעה ביד, וזה "יד כל" הרמז על הברית
כנ"ל, "בו" ימשול בישמעאל. (קדושת לוי)

רחל אמנו – ליום פטירתה

העולם כולו מתקיים על מי שבולם פיו
"ויזכור אלוקים את רחל ויפתח את

רחמה"

(בראשית ל, כב)
קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה:
רבש"ע גלוי וידוע לפניך שיעקב עבדך אהבני
אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא ז' שנים
וכששלימו אותן ז' שנים והגיע זמן נישואי
לבעלי, יעץ אבי החליפני לבעלי בשביל
אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאוד כי נודעה
לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן
ביני ובינו כדי שלא יוכל אבי החליפני.
ולאחר מכן ניחמתי בעצמי וסבלתי את
תאוותי ורחמתי על אחותי שלא תצא
לחרפה. ולערב החליפו אחותי לבעלי
במקומי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים
שמסרתי לבעלי כדי שיהא סבור שהיא רחל,

ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המיטה שהיה
שוכב עם אחותי, והיה מדבר עימה והיא
שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי
שלא יכיר לקול אחותי וגמלתי חסד עמה ולא
קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה.

ומה אני בשר ודם עפר ואפר, ולא קנאתי
לצרתי ולא הוצאתיה לבושה וחרפה, ואתה
מלך חי וקים ורחמן, מפני מה קנאת לעבודת
אלילים שאין בה ממש והגלית בני ונהרגו
בחרב ועשו אויבים בס כרצונם.

מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה. אמר:
"בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל
למקומן, הה"ד (ירמיהו לא) "כה אמר ה' קול
ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על
בניה מאנה להינחם כי איננו". וכתוב "כה
אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי
יש שכר לפעולתך נאום ה' וישבו בנים מארץ
אוייב ויש תקוה לאחריתך נאום ה' וישבו
בנים לגבולם".

(פתיחה דאיכא רבת)

הליכות והלכות

מדיני סחיטת פירות בשבת ויו"ט
זיתים וענבים אסורים בסחיטה בשבת מן
התורה. שאר פירות שזרכם להיסחט כגון
תותים וכן בימינו תפוזים אסורים בסחיטה
מדרבנן.

מציצת מיץ שבפירות בפני: בענבים ראוי רק
ע"י שיכנס לפיו וימצוץ אבל בשאר פירות
מותר למצוץ בפה באופן רגיל.

אסור לסחוט גם אם כוונתו להניחו אח"כ
לתוך אוכל, ולכן אסור לסחוט לימון וכדו'
לתוך כלי ריק אפילו אם כוונתו להעבירו
אח"כ לסלט. וכן אין לסחוט לתוך משקה
כגון לסחוט לימון לתוך תה. (יש שהקלו
לסחוט רק בלימון על מנת להעבירו לסלט
ונהגו להחמיר בזה).

מותר לסחוט לימון או תפוזים וכל פרי אחר
על אובל ישירות, כגון מיץ תפוזים על גבי
סלט פירות. ויזהר כשנופלים חרצנים שלא
יוציאם שהרי זה בורר ורק רשאי להוציאם
עם מעט אוכל.

אם רוצה לעשות לימונדה בשבת, יסחוט את
הלימון על גבי הסוכר ורק אח"כ יניח מיס.
ואם רוצה להניח בתה יעשה כך: יסחוט
לימון על סוכר, ואח"כ יעביר את הלימון עם
הסוכר לתוך התה (אסור לשפוך מיס
רותחים על לימון ישירות שזה חשש מבשל).

דעת ה"חזון איש" להחמיר בזה ולא לסחוט
לימון לסוכר אם דעתו לעשותו משקה. מנהג
הספרדים להקל בזה.

פירות או ירקות כבושים שסוחט ע"מ
להוציא את המיס הספוגים בהם ולא בשביל
תמים (כלומר, אין רצונו באותם המיס, ורק
רוצה להוציאם מהכבושים) מותר לסחוט
אפילו על כלי ריק כיון שעושה כן בשביל
לאכול את הכבושים.

כל שהתרנו לסחוט על אוכל היינו רק בידו
אבל אסור לסחוט במסחטה בשבת בכל
אופן.

אסור למצוץ דם בין השניים ולפלוט. מותר
בשבת לחצות אשכולית ולאכול בכפית את
הפרי בתנאי שלא יכוון דוקא למצוץ כשאוכלה
ויזהר מלסוחטה.

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589 8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

ראתה כי כלתה אליה הרעה, התחרטה על מעשיה הפזיזים, ובאה לפני רח"ח ובקשה ממנו מחילה, והתנצלה לפניו, כי אחד האברכים שיחד אותה בממון להקים את הרעש, והתחננה לפניו כי יעתיר לפני הגביר שיחזירנה למקומה כבתחילה, וכי האשם בכך הוא אותו אברך יוזם העלילה. אולם רח"ח, סירב לגלגל את האשמה על אותו אברך, היות והדבר גרום לו עלבון ונוק רב. הפטיר הרח"ח: בשל זאת הוא תולה, שזכה שהאירו לו משמים לחדש חידושים בתורה מאותו יום, ביתר שאת ויתר עוז, עד שהעלה פרי חידושו עלי ספר, וזכה בכך לחבר חיבורים גדולים ולהפיצם על פני תבל, כי העדיף לסבול מעלילה שפלה שטפלו עליו, ולא רצה להיפטר מצער, תוך כדי גרימת עלבון לחבירו. (ואני תפילה)

(חזרו בכבוד חבירכם)

שבת שלום ולמוד מהנה!!

 העלון לעילוי נשמות

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו
רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

ותקעו 230 קולות בשופר, ונתנו העם הרב צדקה, וגעו כולם בבכי והרוו הארץ בדמעות עיניהם אנשים נשים וטף. וכאן מוסיף הרב חמוי דבר-חידוש שעשה באותו יום לפני העם. 'ומאת ה' היתה זאת, הוא מספר בספרו, שבאותו היום עצמו, היתה ברית מילה בעיר, והלכתי ודרשתי גם בברית ועשיתי תפילה גדולה, ואחר כך לקחתי את דם הברית שיצא מהתינוק, וכתבתי עם הדם שם הוי-ה'. והיה זה לפלא שזמן קצר אחר כך ניפתחו ארובות השמים, וירדו גשמי רצון ברכה ונדבה, והעיר מארקיש צהלה ושמחה. והיה קידוש השם גדול בעיני כל הגוים, עד שאמרו עליי שאני 'חכם הגשמים'...'

אוצר

שאלו לרבי חיים חזקיהו מדיני, איזה זכות הוא תולה, שספריו הקלאסיים "שדי חמד", התפשטו כ"כ ברחבי תבל. על כך סיפר החח"ם: בצעירותו למד בישיבת כולל אברכים, שהחזיקו גביר גדול בביתו על חשבונו, והוא היה מהשקדנים הגדולים וראה חיל בלימודו, התקנא בו אחד האברכים עד שיום עלילה שפלה. הוא שיחד את המשרתת של הגביר בעל ביהמ"ד, שתוציא שם רע על רח"ח, כי הוא מקדים לבוא לישיבה, כדי לפתות אותה לדבר עבירה ר"ל. ויהי היום ורח"ח השכים כדרכו, ובבואו ראשון לביהמ"ד, הרימה המשרתת קול צעקה, כי רח"ח תובעה ומשדלה. קמה מהומה, אנשים התעוררו משנתם ושמעו מהמתרחש, והחלו להטיח ברח"ח חירופים וגדופים על צביעותו הגסה, ואילו רח"ח אינו פוצה פיו. האברך - יוזם העלילה לא הסתפק בכך, אלא בא לפני הגביר, ודרש ממנו במפגיע, כי יסלק את רח"ח מביהמ"ד. ברם הגביר תחת להאמין לעלילה, הלך ופיטר את המשרתת שהוציאה שם רע על בחיר האברכים. כשזו

מעשה חכמים

לקח את דם הברית וכתב בו את "שם הוי-ה"

מסופר על גדלותו של הרב שלום-חי חמוי, מגדולי תימן, שיסוריו הנוראיים הביאוהו לגדלותו הכבירה. אחד הסיפורים המרטטיים המסופרים על אותו גאון התרחש בחורף אחד שבו לא ירדו גשמים עד סוף חודש אדר א', ולמרות כל התעניות והתפילות לא ניראו עדיין סימנים של גשם. בשלב מסויים כשל כוחו של הקהל, מרוב הצומות, אבל איש לא ידע כיצד לרצות את הבורא-עולם, כדי שישפיע מטובו על השדות והמטעים שיחלו למים. הדבר לא אירע בתימן אלא בעיר מארקיש שבמרוקו, ובאחד הלילות הלמו שני תלמידי חכמים גדולים בעיר, שלמחרת יבוא אליהם חכם גדול אחד, 'ואם תכריחוהו להתפלל עליכם ועל גשמיכם, יענהו האלוקים בגשמי רצון, ותהיה שנה מבורכת'. השמועה על דבר החלום התפשטה בכל רחבי העיר, ועתה המתינו התושבים בדריכות מרובה, לראות מי הוא החכם שייכנס בשערי העיר. והנה, באותו לילה ממש, היה הרב חמוי במרחק קצר מאוד מהעיר מארקיש, אליה ניקלע באחד ממסעותיו. וכך הוא מספר: 'ואני בתומי אלך, ובבואי לעיר מיד יצאו לקראתי שני החכמים הללו, ובתוך זמן קצר באו כל ישרי-לב, וניצבו עלי כל העם מקצה, ואמרו, 'אבא, הב לן מטרא, למה נמות לפניך, כי בחלום אמרו לנו שתתפלל אתה ויענך האלוקים'... ולא יכול היה הרב חמוי לסרב לתחנוניהם. הוא גרר עליהם ביטול מלאכה, והלך עימם להתפלל בבית העלמין, והוציא את ספרי התורה לרחובה של עיר. אחר כך אמר דברי כיבושין הנוקבים חדרי לב, עם וידויים וסליחות, וכל הקהל אמר 'ויעבור' 101 פעם,

הילולא דצדיקא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
פז השון	פז השון	יד השון	יג השון	יב השון	יא השון	י השון
רבי חיים פינמו השני	רבי לייב בעל יסורים			רבי יעקב חיים בן הרב איש חי	רחל אמנו	רבי רפאל אהרן בן שמעון
שקיעה 4:45	רבי אברהם ישעיהו קרלין			רבי נחום משאדק	בנימין בן יעקב אבנו	רבי דוב בערש וידענפלד
	החון אי"ש			רבי יהודה צדקה	רבי אברהם מסלונים	בבשיבן זצ"ל חובב מירום
				ח"י פורת זוס	בעל יסוד העבודה	שקיעה 4:52
				מח"ס קול יהודה		

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה